

Collegebesluit

Collegevergadering: 2 november 2021

Zaaknummer : 921889
Team : Financieel Beleid Heemstede
Portefeuillehouder : N.F. Mulder
Openbaarheid : Actief openbaar

ONDERWERP

Voorkomen van Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O) gemeente Heemstede 2021.

SAMENVATTING

De Notitie Voorkomen van Misbruik & Oneigenlijk gebruik (M&O) is een overkoepelend nota, waar ingegaan wordt op de uitgangspunten, risicogebieden en de beheersmaatregelen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke publieke gelden. De notitie bevat op zich geen nieuwe regels, maar is de tot op heden ontbrekende kapstok boven het reeds bestaande beleid.

JURIDISCH EN BELEIDSKADER

Het college is verplicht conform artikel 212/213 van de Gemeentewet zorg te dragen voor de interne toetsing van o.a. de rechtmatigheid van financiële beheershandelingen. Om hier invulling aan te geven is deze notitie opgesteld.

BESLUIT B&W

1. De notitie Voorkomen van Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O) gemeente Heemstede 2021 vast te stellen;
2. Het besluit ter kennisname te brengen van de commissie Middelen (C-stuk).

AANLEIDING

De aanleiding voor het opstellen van een overkoepelende M&O nota moet vooral gezocht worden in de wettelijke verplichting om over de rechtmatigheid van de verantwoorde baten, lasten en balansmutaties verantwoording af te leggen in de jaarrekening.

Rechtmatigheid is één van de kernbegrippen van een goed overheidsbestuur. Burgers en bedrijven moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente publieke gelden rechtmatig verwerft en besteedt. Rechtmatig betekent overeenkomstig interne- en externe wet- en regelgeving (bv. Aanbestedingswet of gemeentelijke subsidieverordening). Het is aan de gemeente om effectieve maatregelen te nemen om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen te voorkomen.

In de Financiële verordening gemeente Heemstede 2018, vastgesteld in de raad van december 2017, is in artikel 19 het volgende hierover vastgelegd: *"Het college zorgt voor en legt vast de regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen"*.

In de Managementletter 2020 constateert de accountant dat het college beschikt over diverse regelingen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik, maar dat het ontbreekt aan een overall M&O beleid. Hiermee wordt bedoeld dat het ontbreekt aan een totaal overzicht van de bestaande regelingen op het gebied van

Collegebesluit

Collegevergadering: 2 november 2021

M&O binnen Heemstede en een beschrijving van de uitgangspunten die hieraan ten grondslag liggen.

In de huidige situatie maakt het oordeel over de (financiële) rechtmatigheid onderdeel uit van de controleverklaring van de accountant. Een van de criteria van (financiële) rechtmatigheid is het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Naar verwachting zal op basis van nieuwe landelijke wetgeving, het college zich vanaf het verslagjaar 2022 rechtstreeks over de rechtmatigheid verantwoorden aan de raad in de jaarrekening ("de rechtmatigheidsverantwoording"). De externe accountant voert vervolgens alleen nog een controle uit op getrouwheid van die verantwoording. In de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting wordt de raad op de hoogte gehouden over de invoering van deze nieuwe wetgeving.

MOTIVERING

Het M&O beleid heeft tot doel het voorkomen en bestrijden van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen. Voorop staat het vertrouwen van de gemeente in goed gebruik door inwoners en instellingen/bedrijven van gemeentelijke financiële regelingen. Dit uitgangspunt sluit ook aan bij het actuele maatschappelijke debat, waarbij gemeentelijk optreden in een juiste verhouding moet staan tot eventuele fouten of een onjuist gebruik. Maar er komen ook situaties van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen voor. Daarvoor moet de gemeente in haar bedrijfsvoering waarborgen en maatregelen treffen, die in verhouding staan tot het risico dat wordt gelopen. Voorbeelden zijn: het doorvoeren van functiescheiding in (financiële) processen en collegiale toetsing (4-ogen-principe).

Definitie: Misbruik en oneigenlijk gebruik

De commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) omschrijft de begrippen misbruik en oneigenlijk gebruik als volgt:

Misbruik:

"Het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidsmiddelen of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen".

Bij misbruik van overheidsmiddelen is er sprake van het plegen van fraude om zich onrechtmatig overheidsmiddelen toe te eigenen. Bij fraude passen beheersmaatregelen zoals fraudepreventie, handhaving, fraudeopsporing en sancties.

Oneigenlijk gebruik:

"Het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan".

Bij oneigenlijk gebruik wordt feitelijk gehandeld in overeenstemming met wet- en regelgeving. Daarmee zijn dergelijke handelingen niet onrechtmatig. Wel is sprake van het in strijd handelen met het doel en de strekking van wet- en regelgeving. Bij

Collegebesluit

Collegevergadering: 2 november 2021

oneigenlijk gebruik passen beheersmaatregelen zoals handhaving, voorlichting, analyse toepassing en actualisering wet- en regelgeving.

Misbruik is dus onrechtmatig, oneigenlijk gebruik niet.

In deze definities gaat het met name over misbruik en oneigenlijk gebruik door inwoners en bedrijven (extern gericht). In deze notitie nemen we ook het mogelijk misbruik en oneigenlijk gebruik door medewerkers mee (interne gerichtheid).

In deze overkoepelende nota wordt inzichtelijk gemaakt, gegeven de definities, wat er geregeld is op M&O gebied binnen Heemstede. Ingegaan wordt op de uitgangspunten, risicogebieden en de beheersmaatregelen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen.

De notitie bevat op zich geen nieuwe regels, maar is de tot op heden ontbrekende kapstok boven het reeds bestaande beleid. Deze nota geeft duidelijkheid over de hoofdlijnen van het M&O beleid van Heemstede en gaat niet in op specifieke details met betrekking tot regelgeving, sancties etc. De uitwerking van het beleid ten aanzien van voorkomen van Misbruik en Oneigenlijk gebruik vindt plaats in de diverse verordeningen, specifieke regelingen en processen. Overigens zijn de meeste regelingen gebonden aan wettelijke eisen en minimumnormen voor het nemen van maatregelen ter bestrijding van fraude en misbruik.

FINANCIËN

N.v.t.

PLANNING/UITVOERING

N.v.t.

PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

N.v.t.

DUURZAAMHEID

N.v.t.

BIJLAGEN

Notitie Voorkomen van Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O) gemeente Heemstede 2021.